

Et Jordskælv i Vest-Szechuan i August 1933.

(Ved J. Prip-Møller).

I August 1933 fandt der et voldsomt jordskælv sted i det nordvestlige Szechuan ca. 165 km i lige linje NNV for hovedstaden Chengtu. Rygter om det paagældende distrikts komplette ødelæggelse og om dannelsen af store søer ved opdæmninger af floden Min naaede ud, men det var først i sommeren 1934 at et lille selskab paa tre udlændinge, hvoriblandt Rev. Torrance fra Chengtu naaede frem til stedet, og kunde give paa-lidelige efterretninger om, hvad der i virkeligheden var sket. Rev. Torrance fra hvis skildring i West China Missionary News nedenstaaende er taget, er velkendt i og udenfor Kina for sine etnografiske undersøgelser blandt Vest-Szechuans stammebefolkning og — ikke mindst — fordi han, som den første, klargjorde, at de mangfoldige klippehuler, der findes i distrikterne omkring Minfloden ikke, som til da antaget, var Liao folkets boliger, men grave fra Han dynastiets tid.

Jordskælvets center var den mindre, med bymur forsynede by T'ieh Ch'i, der laa ved Minfloden halvvejs mellem Mao Chow og Sung Pan (paa omtrent 32 nordl. br. og 103 østl. længde). Byen var bygget paa den sydlige ende af en lille højslette, der var ca. 2—3 km lang og 1 km bred. Dybt under den flød i en snæver slugt Minfloden, medens stejle bjerge hævede sig bag den. Paa bjergsiderne og i de højtliggende kløfter og dalstrøg, der skilte tinderne fra hverandre, laa Chiang folkets landsbyer. Hele sceneriet var før jordskælvet karakteriseret ved sine skovklædte bjerge, de dyrkede skraaninger, der trak bjergsidenes højdekuber op, og vidnede om liv og driftighed allevegne. Landskabet var nu ikke til at kende, istedetfor skovene og markerne nu kun nøgne og forrevne bjergsider, istedetfor byen kun en hob af klippeblokke og Sten. Endnu en by gik til grunde den samme eftermiddag; byen Shawan, der laa ca. 5 km N. for T'ieh Ch'i blev saa pludseligt oversvømmet af den svulmende Min flods vandmasser, at kun 60 individer af en samlet befolkning paa 300 familier undgik døden.

I timerne der gik forud for selve jordskælvet var rystelserne saa hæftige, at mægtige støvskyer rejste sig og formørkede himlen i hele omegnen, saa man ikke kunde se en armslængde frem for sig; rystelserne blev stadigt voldsommere og larmen fra jordens indre tiltog. Det var i virkeligheden ikke et enkelt jordskælv, men flere paa hinanden følgende. Jordmasser, klipper og skove blev ligefrem rystede af, saa bjergenes sider blev skrællet nøgne. Mægtige skred med buskads af højlandsvegetation

begyndte at komme ned og fra de største højder blev det ved at skride i altid større mængder og med stærkere fart, jo længere det kom ned mod de lavere liggende dele. Landsbyer, huse, kroerne ved vejene, alt blev knust og alt levende klemte til døde. Alle mennesker og dyr gik til grunde, kun de der var paa marken og tilfældigvis gik klar af et skred slap med livet.

Bjerget bagved byen T'ieh Ch'i ligefrem spaltedes og herfra kom flere enorme skred af klipper og sten styrtende ned paa sletten, hvor byen laa paa den sydlige ende, — skar de 2 tredjedele af sletten mod syd bort og skød det hele foran sig paa skraa ned i dybet. I dette frygtelige kaos af jord og klipper gik byen under. Indbyggerne maa være bleven knust til atomer af jordmasserne, der væltede ned over dem, rev dem med sig og taarnede sig højt op over dem. Ikke een undslap, kun saadanne enkelte, som tilfældigvis ikke var i byen hin forfærdelige eftermiddag.

De skridende og rullende masser faldt først til ro, da de i dalens bund klemte sig selv inde mod den modstaaende klippevæg. Herved blev kløften opfyldt og der dannedes en vældig dæmning tværs over den. 4—5 km fra deres gamle plads i det nordvestlige hjørne af bymuren rager nogle lange granit blokke op, — det er alt, hvad der endnu kan ses af byen.

En bjergkam frelste den øverste tredjedel af sletten, men denne del sank 80—100 fod ned og en lang skarp linje langs bjergsiden viser nu, hvor højt oppe den tidligere laa. Mellem denne tredjedel og de lavere to tredjedele, der skred, ligger et areal paa ca. 300 yards længde, skraaende nedad og gennemfuret af revner. Hvor byen laa er der nu kun en høj af mægtige, nøgne klippeblokke.

Foruden den ovenfor omtalte dæmning, der blev dannet ved slettens mægtige jordmasser i dalbunden, dannedes yderligere to dæmninger af nedstyrtede klippeblokke. Den første af disse, dvs. den midterste af de tre, ligger paa højde med den bjergkam, der skærmede slettens øverste tredjedel. Dens højde er mindre end den nedenfor liggende jorddæmning, men den gav anledning til dannelsen af en permanent sø paa ca. 1½ miles i bredden og en ca. 3 miles lang, paa et sted, hvor 2 mindre floder fra sidedalene forener deres vande med Mins. To miles N. for slettens nordl. ende dannedes den tredje og største dæmning. Den er 400 yard bred og bestaar af klipper og sten. Søen den har dannet er ca. 8 miles lang og 2 miles bred ved den nedre ende.

Naar man tænker paa, hvor forholdsvis snæver en dal Minfloden løber i, og hvordan vejene, der gaar langs hermed, snart hugget ind i klippesiden, snart balancerende paa afgrunde og snart løbende langs flodens bred, er det ikke vanskeligt at forestille sig, at jordskælvet ødelagde store strækninger af hovedforbindelserne. Alt handelssamkvemmet og al forretning mellem distriktets handels centrer blev som med et slag slettet ud og tabet er ogsaa af denne grund kolossalt.

En maaned efter jordskælvet gav jorddæmningen efter. Et bjerg af vand paa millioner af tons baade herfra og tildels fra den mellemste dæmning styrtede sig brolende ned gennem den snævre dal og fejede landsbyer og alt, hvad der laa paa dets vej, bort som tændstikker. Hvor Heshuifloden løber ind i Min brasede bolgen 6 miles op ad denne arm og ødelagde landsbyen Shapa. Desuden blev 4 landsbyer ovenfor Mao

Chow og 3 nedenfor fuldkomment udslettede. Mennesker i 1000-vis gik til grunde i den forfærdelige nat, hvor tillige mørket gjorde flugt vanskelig, selvom man paa lang afstand kunde høre dronet af vandmasserne, der nærmede sig.

Men hermed var det ikke forbi. Maaneder igennem vedblev rystelser og jordskælv med faa dages mellemrum. Centret for disse var stadigt T'ieh Ch'i, og endnu kan stødene mærkes. I Juni iaar (1934) da det ovennævnte selskab besøgte stedet kom der en dag et saa kraftigt stød, saa kroen, hvori man opholdt sig rystedes alvorligt, og mindre rystelser mærkedes de følgende dage. Saavidt det kunde oplyses havde jorden i T'ieh Ch'i ikke slaaet revner i særlig grad. Dette havde derimod været tilfældet i Bolotze distriktet, NV. for T'ieh Ch'i, hvor grønne flammer var slaaet op og havde svedet og antændt, hvad der var indenfor rækkevidde. Ogsaa herved skete store tab paa liv og ejendom. I Hehshui distriktet V. for T. C. omkom alene 300 mennesker.

I Mao Chow og Sung Pan, byer der begge ligger ca. 40 miles borte paa hver sin side af centret, var der sket forholdsvis lidt. Urobæltet gik fra T. C. mod NV. Hvad der ved denne lejlighed er gaaet til grunde af værdier, menneskeliv og materielt, vil aldrig kunne blive fastslaaet. Et er sikkert, var et saadant jordskælv sket i Europa eller Amerika, vilde verden ikke have talt om andet. Men nu, fordi det skete langt fra alfar vej, dybt inde i West-Szechuan, er det knap bleven bemærket.

Befolkningens frygt for, at de andre dæmninger skal briste, er sikkert ugrundet. Begge er af klippestykker, og desuden er flodsengen nedenfor den tidligere T'ieh Ch'i slette fyldt i antagelig flere 100 fods højde med klippestykker ligesom flodsengen i flere miles længde er hævet betydeligt af lignende aarsag.

Nye veje, eller erstatninger for veje er begyndt at blive bygget langs bjergsiderne istedet for dem, der nu ligger dybt under vandoverfladen, eller er forsvundne i jordmasserne. Et forsøg paa at gennembryde de øvre dæmninger og derved faa de gamle veje tilsyne igen maatte opgives paa grund af for primitive redskaber. Men rejser og samkvem i disse egne er nu vanskeligt og farligt, og det forholdsvis sikre greb, som Kina tidligere ved kraftig fremfærd og gennem udbygningen af gode bjergveje, havde paa befolkningen og distriktet her, er gennem denne katastrofe bleven betydeligt svækket.
